

Фесик Ю.

ПРИНЦИПИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В сучасній політичній науці існує безліч визначень терміну «громадянське суспільство». Вчені та публіцисти, громадські діячі та політики по різному трактують його зміст, темпоральну та географічну детермінованість та сутність. Але не залежно від цього всі вони сходяться в тому, що громадянське суспільство – це не лише сфера, але й тип взаємодії, певна модель соціальної організації, з притаманними їй якісними характеристиками, а саме:

1. Основними суб'єктами взаємодії в громадському суспільстві є вільні та рівні перед законом індивіди та їх добровільні асоціації, які здатні та бажають самостійно вирішувати певний обсяг справ в суспільстві;

2. Ця спільнота є відносно незалежною від держави і зорієнтовані насамперед на громадські справи, на захист природних та законних прав людини;

3. Індивідуалізм та конкурентність у діяльності суб'єктів громадянського суспільства поєднуються з відносинами взаємної довіри та співробітництва, здатністю йти на компроміси, з поміркованістю і толерантністю;

4. Відстоюються демократичні суспільні механізми управління, які гарантують рівність можливостей при наявності соціальної нерівності.

Соціальні відносини всередині громадянського суспільства будуються на принципі солідарності і конкурентності. Вони є продуктом буржуазних реформ, які допомогли пригнобленим підданам стати вільними громадянами.

Узагальнюючи різні визначення, громадянське суспільство можна визначити як суспільство, що характеризується наявністю розвиненої мережі різноманітних відносин між рівними, автономними в своїх діях суб'єктами, які здійснюються без посередництва держави; існуванням суспільних інститутів які відображають увесь спектр інтересів громадян та соціальних груп, захищають їх у стосунках з державою; та усталеною системою цінностей.

З цих головних принципів витікають і функції громадянського суспільства, його впливу на суспільне життя. Воно є засобом самовиразу індивідів, їх самоорганізації та самостійної реалізації ними власних інтересів. Інституції громадянського суспільства виступають гарантом непорушності особистих прав громадян, служать опорою у їхньому можливому протистоянні з державою, оберігають демократію від зазіхань можливих узурпаторів влади. В межах інституцій громадянського суспільства формується «соціальний капітал» — ті невід'ємні риси особистості та форми взаємодії, які примножують рівень солідарності в суспільстві, роблять людей здатними до кооперації і спільних дій. Інституції громадянського суспільства систематизують і впорядковують протести та вимоги людей, мирно врегульовують конфлікти, які в іншому випадку могли б мати руйнівний характер. Все це створює сприятливі умови для функціонування консолідованої демократії.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри українознавства і політології Бакуменко О. О.